

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2014

Μάθημα: Αρχαία Ελληνικά

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Πέμπτη, 22 Μαΐου 2014

08:00-10:30

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ 4 ΣΕΛΙΔΕΣ

Η πρώτη σελίδα του τετραδίου απαντήσεων να χρησιμοποιηθεί για την άσκηση ορθογραφίας. Να απαντήσετε σε όλα τα θέματα.

I. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Διδαγμένα κείμενα για μετάφραση

(Μονάδες 35)

(α) Οἴσθα οὖν ὃ μέλλεις νῦν πράττειν, ἢ σε λανθάνει; ἦν δ' ἐγώ. Τοῦ πέρι; Ὅτι μέλλεις τὴν ψυχὴν τὴν σαυτοῦ παρασχεῖν θεραπεῦσαι ἀνδρὶ, ὡς φῆς, σοφιστῆ· ὃ τι δέ ποτε ὁ σοφιστῆς ἐστι, θαυμάζοιμ' ἂν εἰ οἴσθα. καίτοι εἰ τοῦτ' ἀγνοεῖς, οὐδὲ ὅτω παραδίδως τὴν ψυχὴν οἴσθα, οὐτ' εἰ ἀγαθῶ οὐτ' εἰ κακῶ πράγματι. οἶμαί γ', ἔφη, εἰδέναι. λέγε δὴ, τί ἡγεῖ εἶναι τὸν σοφιστὴν; ἐγὼ μὲν, ἦ δ' ὅς, ὥσπερ τοῦνομα λέγει, τοῦτον εἶναι τὸν τῶν σοφῶν ἐπιστήμονα.

Πλάτωνος Πρωταγόρας Δ'

(β) Ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν προγόνων πρῶτον· δίκαιον γὰρ αὐτοῖς καὶ πρέπον δὲ ἅμα ἐν τῷ τοιῷδε τὴν τιμὴν ταύτην τῆς μνήμης δίδοσθαι. τὴν γὰρ χώραν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ οἰκοῦντες διαδοχῆ τῶν ἐπιγιγνομένων μέχρι τοῦδε ἐλευθέραν δι' ἀρετὴν παρέδοσαν. καὶ ἐκεῖνοί τε ἄξιοι ἐπαίνου καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ πατέρες ἡμῶν· κτησάμενοι γὰρ πρὸς οἷς ἐδέξαντο ὅσων ἔχομεν ἀρχὴν οὐκ ἀπόνως ἡμῖν τοῖς νῦν προσκατέλιπον. τὰ δὲ πλείω αὐτῆς αὐτοὶ ἡμεῖς οἶδε οἱ νῦν ἔτι ὄντες μάλιστα ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ ἡλικίᾳ ἐπηυξήσαμεν καὶ τὴν πόλιν τοῖς πᾶσι παρεσκευάσαμεν καὶ ἐς πόλεμον καὶ ἐς εἰρήνην ἀυταρκεστάτην.

Θουκυδίδου Ἱστοριῶν Β' 36

B. Αδίδακτο κείμενο για μετάφραση**(Μονάδες 20)**

Ἐπειδὴ δὲ Κύρος ἐκάλει με, λαβὼν ὑμᾶς ἐπορευόμεν, ἵνα, εἴ τι δέοιτο, ὠφελοῖν αὐτόν. Ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς νῦν οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη δὴ μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλία χρῆσθαι ἢ πρὸς ἐκεῖνον ψευσάμενον μεθ' ὑμῶν εἶναι. Ἐὰν δίκαια ποιήσω, αἰρήσομαι ὑμᾶς καὶ σὺν ὑμῖν ὅ,τι ἂν δέη πείσομαι. Καὶ οὔποτε ἐρεῖ οὐδεὶς ὡς ἐγὼ Ἕλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους, προδοὺς τοὺς Ἕλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἰλόμην, ἀλλ' ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐκ ἐθέτετε πείθεσθαι, ἐγὼ ὑμῖν ἔψομαι. Νομίζω γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους ἀγαθοὺς.

Ξενοφῶντος *Κύρου Ἀνάβασις* 1.3.4-6 (διασκευή)**Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία****(Μονάδες 10)**Ξενοφῶντος *Λακεδαιμονίων Πολιτεία* 8.1**Δ. Παρατηρήσεις στο αδίδακτο κείμενο****(Μονάδες 20)****1. α. λαβών**

Να γράψετε τον αντίστοιχο τύπο στον μέλλοντα και τον παρακείμενο στην ίδια φωνή.

(μονάδα 1)

β. προδόντα

Να γράψετε το τρίτο πρόσωπο ενικού αριθμού της οριστικής του ενεστώτα και του αορίστου β' στην ίδια φωνή.

(μονάδα 1)

γ. εἶναι

Να γράψετε τον αντίστοιχο τύπο στον μέλλοντα και τον αόριστο β'.

(μονάδα 1)

δ. ποιήσω

Να γράψετε το β' πρόσωπο πληθυντικού αριθμού της υποτακτικής και της ευκτικής του ενεστώτα στη μέση φωνή.

(μονάδα 1)

ε. έρεϊ

Να γράψετε το β' πρόσωπο ενικού αριθμού της ευκτικής και της προστακτικής του αορίστου β' στην ίδια φωνή.

(μονάδα 1)

στ. νομίζω

Να γράψετε το α' πρόσωπο πληθυντικού αριθμού του παρατατικού και του μέλλοντα στην ίδια φωνή.

(μονάδα 1)

2. α. δίκαια, άγαθούς

Να γράψετε τους δύο άλλους βαθμούς των πιο πάνω τύπων (μονολεκτικούς τύπους). Να διατηρήσετε αμετάβλητα τον αριθμό, την πτώση και το γένος τους.

(μονάδες 2)

β. ύμᾱς, φιλία, ούδεις, άγαγών, βαρβάρων, πατρίδα

Να μεταφέρετε τους πιο πάνω τύπους στον αντίθετο αριθμό.

(μονάδες 3)

3. με, συμπορεύεσθαι, φιλία, προδούς, τήν τῶν βαρβάρων, φίλους

Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους πιο πάνω τύπους (είναι υπογραμμισμένοι στο αδίδακτο κείμενο).

(μονάδες 3)

4.α. ἵνα ὠφελοίην αὐτόν

Να αναγνωρίσετε την πιο πάνω πρόταση του κειμένου (είδος, εισαγωγή, εκφορά, αιτιολόγηση έγκλισης εκφοράς).

(μονάδες 2)

β. Ἐὰν δίκαια ποιήσω, αίρήσομαι ύμᾱς

Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο (υπόθεση, απόδοση, εκφορά, σημασία) και να τον μετατρέψετε έτσι, ώστε να δηλώνει την απλή σκέψη του λέγοντος.

(μονάδες 4)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά (Μονάδες 5)

Οι Αθηναίοι στον Μαραθώνα νίκησαν τους εχθρούς της πατρικής γης, επειδή υπήρξαν πιο γενναίοι από εκείνους. Αξίζει, λοιπόν, να επαινούμε τους Αθηναίους και να χρησιμοποιούμε τις πράξεις τους ως παράδειγμα.

II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (Μονάδες 10)

1. «Έτσι και αυτοί που περιφέρουν από τη μια στην άλλη πόλη τα μαθήματα και τα πουλούν χονδρικά ή λιανικά σ' όποιον τα ζητά, παίνουν όλα τα εμπορεύματά τους, ίσως όμως, λαμπρέ μου νέε, και απ' αυτούς μερικοί να αγνοούν τι είναι καλό και τι βλαβερό για την ψυχή [...]. Αν λοιπόν συ τυχαίνει να ξέρεις τι απ' αυτά είναι καλό και τι βλαβερό, τότε μπορείς χωρίς κίνδυνο να αγοράζεις μαθήματα και από τον Πρωταγόρα και από οποιονδήποτε άλλο· αλλιώς, κοίταξε, ευλογημένε, μήπως παίζεις στα ζάρια και ρίχνεις σε κίνδυνο εκείνα που περισσότερο αγαπάς».

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* Ε΄.

Ποιον κίνδυνο διατρέχει ο νεαρός Ιπποκράτης σύμφωνα με το πιο πάνω απόσπασμα; Αναπτύξτε την απάντησή σας σε 8-10 γραμμές.

(μονάδες 4)

2. Στο διδαγμένο κείμενο για μετάφραση Ι.Α. (β), σελ. 1, ο ομιλητής παρουσιάζει τους δημιουργούς του αθηναϊκού μεγαλείου. Ποιοι είναι αυτοί και ποια η προσφορά του καθενός;

(μονάδες 6)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ